

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Светла Маринова Кънева, научна специалност „Теория на държавата и правото. Политически и правни учения“, Университет за национално и световно стопанство, Юридически факултет

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Административно право и административен процес“ в УНСС

Автор на дисертационния труд: Тюркер Метин Моллахасан

Тема на дисертационния труд: Данъчноправни последици на сделки с дружествени дялове и акции

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №1777/ 27.06.2024г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма „Административно право и административен процес“ към катедра Публичноправни науки в Юридически факултет на УНСС съгласно Заповед на Ректора на УНСС №889/ 08.04.2019 г. Обучението е осъществено в редовна форма на обучение, субсидирано от държавата, през периода 26.03.2019 – 26.03.2022 г. Отчислен е с право на защита със заповед на Ректора на УНСС №1742/ 25.06.2024 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Значимостта на едно дисертационно изследване се определя от избора на дисертационна тема, от подхода към нейното разработване, както и, най-вече, от получените резултати и научни приноси. Темата на настоящото изследване е широка, богата, сложна, актуална и не е била предмет на самостоятелно разглеждане в нашата доктрина. Както правилно отбелязва докторантът, значителна роля за икономическото благосъстояние на обществото имат предприемачите, които от юридическа гледна точка извършват своята дейност чрез учредяване и развиване на търговски дружества,

както и разпореждане с участия в такива дружества. Увеличаването на обема на сделките с финансови активи поражда и съответните данъчноправни въпроси, засягащи публичноправните последици на сделките с дружествени дялове и акции. Именно тези данъчноправни последици са предмет на задълбочен и подробен анализ в разглеждания дисертационен труд. Подкрепям обосновката на докторанта и считам, че темата на дисертацията е актуална и има подчертано практическо приложение.

В структурно отношение трудът обхваща 239 страници, като основният текст съдържа 195 страници. Цитирани са общо 116 литературни източници, от които 24 на чужд език. Използваната чуждестранна литература е на английски език, но не се ограничава само до правната система на англоговорящите страни.

Същинската част на изследването съдържа въведение, изложение и заключение. **Въведението** обхваща три собствени части – увод, анализ на историческото развитие на облагането на сделки с дружествени дялове и акции в България, и сравнителноправен анализ на облагането на сделки с дружествени дялове и акции в други държави. **Изложението** съдържа четири глави – по една за всеки анализиран нормативен акт, а именно Закон за данъците върху доходите на физическите лица („ЗДФЛ“), Закон за корпоративното подоходно облагане („ЗКПО“), Закон за данък върху добавената стойност („ЗДС“) и Закон за местните данъци и такси („ЗМДТ“). **Заключението** съдържа предложения de lege ferenda, като едно основно предложение е изведено пред скоби, а останалите следват хронологията на изложението – анализа на горепосочени нормативни актове. Дисертацията съдържа и две приложения, към които авторът реферира в хода на изследването си.

Казаното по-горе е основание да се заключи, че в структурно отношение трудът отговаря на традиционните изисквания към подобен род изследвания.

Вярно са изведени предмета, целта и методологията на изследването. **Предметът на труда** обхваща данъчноправните последици на сделките с дружествени дялове и акции, като не се ограничава с анализа на конкретен вид данък (например само данъка върху доходите на физическите лица или само корпоративния данък при юридическите лица). Предметът на труда обхваща всички възможни преки данъци и също така не изключва от своя предмет особените положения в сферата на данъка върху добавената стойност при сделки с дружествени дялове и акции и данък дарение при безвъзмездно придобиване на дружествени дялове и акции. В изследването са анализирани и разпоредителните сделки с дружествени дялове или акции – както възмездните, така и безвъзмездните.

Основната цел на настоящия труд е, след извършване на подробно проучване на относимата теория и практика, да се направи цялостен анализ на данъчноправните последици на различните сделки с дружествени дялове и акции. На базата на направения анализ вторичната цел е да се предложат идеи за подобряване на нормативната уредба, касаеща предмета на труда. Използвани са исторически, сравнителноправен, интердисциплинарен и систематически **метод на изследване**. Преди анализирането на данъчноправните последици са посочени общите характеристики на понятията данъчноправни последици, сделки и дружествени дялове и акции. Извършен е анализ на историческото развитие на данъчното облагане

на сделки с дружествени дялове и акции в България. Анализирани са законодателствата на чуждестранните държави.

Тези констатации дават основание за извод, че е налице необходимата съгласуваност между предмет, цел и методи на дисертационното изследване.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

С изследването си докторантът дава заявка за способността си да проучва, анализира, систематизира, обобщава и доразвива определена група правнотеоретични проблеми.

Научните и научно-приложни резултати на дисертационното изследване могат да се систематизират по следния начин:

1. Извършен е цялостен анализ на основните данъчноправни последици на сделките с дружествени дялове и акции. Изследвани са всички разпоредителни сделки с дружествени дялове или акции.
2. Направен е обстоен преглед на историческото развитие на облагането на сделките с дружествени дялове и акции в България. Изследвани са отменени закони както от времето на Княжество България, така и от времето на социалистическия период. Извършен е сравнителноправен анализ на данъчното облагане на сделките с дружествени дялове и акции, включително в САЩ, Обединено кралство, Нидерландия, Швейцария, Люксембург и Малта. Направени са и предложения *de lege ferenda*, които да усъвършенстват националното законодателство в сферата на данъчното облагане на сделките с дружествени дялове и акции.
3. В частта с последиците по ЗКПО е проведен анализ на основни принципи в счетоводното законодателство относно точния период, в който трябва да се признаят счетоводните приходи от сделки с дружествени дялове и акции (т.е., данъчното събитие при корпоративния данък). Дадени са примери от практиката с цел разграничаване на правното значение на различни моменти като сключване на сделката, възникване на правото на получаване на възнаграждението, самото получаване на възнаграждението, възможността за получаване на възнаграждение в бъдеще, ако определен условия настъпят, и т.н. Подробно са анализирани и правилата за определяне на данъчното събитие при данъка при източника по отношение на доходите на чуждестранните юридически лица от сделки с дружествени дялове и акции в български търговски дружества.
4. В частта с последиците по ЗДДС са изследвани редица особености по ЗДДС, свързани със сделки с дружествени дялове и акции - например задължението за регистрация по ЗДДС и понятието „основната дейност“ по смисъла на чл. 96, ал. 3 ЗДДС. Анализирани са и особеностите при правилата за изчисляване на данъчната основа при сделки с дружествени дялове и акции, правото на данъчен кредит при извършване на сделки с

дружествени дялове и акции и правилата за изчисляване на право на частичен данъчен кредит.

5. В частта с последиците по ЗМДТ (т.е., данък дарение) е анализиран въпроса дали безвъзмездното получаване на дружествени дялове поражда задължение за деклариране и изплащане на данък дарение. Изследвани са различните мнения в практиката и са дадени конкретни аргументи защо безвъзмездното получаване на дружествени дялове следва да се облага с данък дарение.
6. В заключителната част са изведени предложения de lege ferenda. Основното предложение е да се въведе така наречения в чуждестранната литература participation exemption regime, т.е. освобождаване от облагане при квалифицирано участие – сбор правила или критерии, при които доходите или печалбите от сделки с дружествени дялове и акции не се облагат с данък. Останалите предложения целят по-скоро подобряване или изясняване на актуалното данъчно законодателство в тази сфера. Такива са предложението за въвеждане на количествен критерий за разграничаване на дейност по занятие в ЗДДФЛ; за въвеждане на правила за пренасяне на данъчни загуби и някои мерки против злоупотреби с право в ЗДДФЛ; за уеднаквяване на дефиницията за „финансови инструменти“, които не се облагат с данъци; за прецизиране на някои термини.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Цялостният анализ на дисертационния труд дава основание да се открият следните приноси с научен и научно-приложен характер:

Първо, направен е цялостен и задълбочен анализ на основните данъчноправни последици на сделките с дружествени дялове и акции.

Второ, идентифицирани и анализирани са относимите разпоредби на КРБ, включително практиката на Конституционния съд, и ДОПК – относимото национално данъчно право, в което е дефинирано понятието „данък“ през призмата на българското национално законодателство.

Трето, проведен е сравнителноправен анализ на данъчното облагане на сделките с дружествени дялове и акции в други страни и на тази база de lege ferenda са изведени предложения за подобряване на националното законодателство в сферата на данъчното облагане на сделките с дружествени дялове и акции.

Четвърто, изведени са последиците по ЗКПО на основни принципи в счетоводното законодателство относно точния период, в който трябва да се признаят счетоводните приходи от сделки с дружествени дялове и акции. Дисертационното изследване представлява необходимо теоретично и практическо допълнение в данъчноправната доктрината и практика.

Пето, обосновано е предложението de lege ferenda за въвеждане на т.нар. в чуждестранната литература participation exemption regime, т.е. освобождаване от облагане при квалифицирано участие.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Дисертантът е представил общо девет публикации по темата на труда, от които осем самостоятелни публикации в различни издания, и една публикация в съавторство със статут на монография. Публикациите представят пълно и вярно съществените елементи от съдържанието на научния труд. С представените публикации се изпълняват напълно законовите изисвания.

4. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам съществени препоръки и въпроси към дисертанта, а само една бележка. Тя се отнася до терминологията във въведението и анализа на основните понятия в данъчното право. Става въпрос за анализа на националното данъчно право при извеждане на понятието данък. Считам че по-точно е да се говори за „данъчно позитивно законодателство“, а не за „данъчно обективно законодателство“, както е направил дисертантът. Разбира се, тази бележка има терминологичен характер и в ни най-малка степен не омаловажава научната и научно-приложна значимост на разглеждания труд.

5. Заключение

Представеният дисертационен труд на тема „Данъчноправни последици на сделки с дружествени дялове и акции“ на Тюркер Метин Моллахасан е самостоятелно разработено изследване по актуален и значим за теорията практиката проблем. Трудът има необходимото научно равнище, като съдържа ясно изразени резултати и научни и научно-приложни приноси. Изследването е необходимо и обосновано научно допълнение към данъчноправната теория и практика. Всичко това **ми дава основание да дам положителната си оценка за труда и убедено да гласувам положително за присъждане на ОНС „доктор“** по научната специалност „Административно право и административен процес“ на Тюркер Метин Моллахасан.

07.08.2024

.....

гр. София

доц. д-р Светла Кънева

OPINION

From: Assoc. Prof. Dr. Svetla Marinova Kaneva, scientific specialty "Theory of State and Law. Political and Legal Studies", University of National and World Economy, Faculty of Law

Subject: Dissertation for the award of educational and scientific degree "*Doctor*" in professional field 3.6. Law, scientific specialty "Administrative Law and Administrative Process" at the UNWE

Author of the thesis: Türker Metin Mollahasan

Thesis topic: Tax consequences of transactions with company shares and stocks

Reason for submitting the opinion: participation in the composition of the scientific jury for the defense of the dissertation according to the Order №1777/ 27.06.2024 of the Rector of the UNWE.

1. Information about the dissertant

The dissertant was trained in the doctoral program "Administrative Law and Administrative Process" at the Department of Public Law at the Faculty of Law of the UNWE according to the Order of the Rector of the UNWE №889 / 08.04.2019. The training was carried out in full-time form of study, subsidized by the state, during the period 26.03.2019 - 26.03.2022. He has been discharged with the right to defense by the order of the Rector of UNWE №1742/ 25.06.2024.

2. General characteristics of the submitted dissertation

The significance of a dissertation research is determined by the choice of a dissertation topic, the approach to its development, and, most importantly, the results and scientific contributions obtained. The topic of the present study is broad, rich, complex, topical and has not been the subject of independent consideration in our doctrine. As the doctoral candidate rightly observes, a significant role in the economic well-being of society is played by entrepreneurs, who, from a legal point of view, carry out their activities through the establishment and development of commercial companies, as well as the disposal of interests in such companies. The increase in the volume of transactions in financial assets also raises relevant tax law issues concerning the public law consequences of transactions in

company shares. It is these tax law implications that are the subject of in-depth and detailed analysis in the dissertation under review. I support the doctoral candidate's rationale and consider that the topic of the dissertation is topical and has a marked practical application.

Structurally, the thesis covers 239 pages, with the main text containing 195 pages. A total of 116 references are cited, 24 of which are in foreign languages. The foreign literature used is in English, but is not limited to the legal system of English-speaking countries.

The main body of the study contains an introduction, an exposition and a conclusion. The *introduction* comprises three parts of its own - an introduction, an analysis of the historical development of the taxation of transactions with company shares in Bulgaria, and a comparative legal analysis of the taxation of transactions with company shares in other countries. *The exposition* contains four chapters - one for each of the analysed legal acts, namely the Income Taxes on Natural Persons Act, the Corporate Income Tax Act ("CITA"), the Value Added Tax Act ("VATA") and the Local Taxes and Fees Act ("LTFA"). The *conclusion* contains de lege ferenda proposals, with one main proposal in brackets and the others following the chronology of the presentation - the analysis of the above-mentioned legal acts. The dissertation also contains two appendices to which the author refers in the course of his research.

The above is a reason to conclude that structurally the work meets the traditional requirements for this kind of research.

The object, purpose and methodology of the study are correctly stated. *The subject of the work* covers the tax law consequences of transactions with company shares and stocks, and is not limited to the analysis of a specific type of tax (for example, only the income tax for individuals or only the corporate tax for legal entities). The subject matter of the work covers all possible direct taxes and also does not exclude from its subject matter the special provisions in the field of value added tax in the case of transactions in company shares and gift tax in the case of gratuitous acquisition of company shares. The study also analyses the disposal transactions of company shares, both the beneficial and the non-gratuitous ones.

The main objective of the present work is, after a detailed study of the relevant theory and practice, to make a comprehensive analysis of the tax law consequences of various transactions with company shares. On the basis of the analysis, the secondary objective is to suggest ideas for improving the legal framework relating to the subject matter of the work. Historical, comparative law, interdisciplinary and systematic *research methods* are used. Before analyzing the tax law consequences, the general characteristics of the concepts of tax law consequences, transactions and company shares and stocks are indicated. An analysis of the historical development of taxation of transactions with company shares in Bulgaria is made. The legislation of foreign countries is analysed.

These findings warrant the conclusion that there is the necessary coherence between the subject, purpose and methods of the dissertation research.

3. Evaluation of the scientific and applied results obtained

With his research, the PhD student declares his ability to research, analyze, systematize, summarize and further develop a certain group of legal theoretical problems.

The scientific and applied results of the dissertation research can be systematized as follows:

1. A comprehensive analysis of the main tax consequences of transactions with company shares and stocks has been carried out. All disposals of company shares are examined.
2. A comprehensive review of the historical development of taxation of transactions with company shares in Bulgaria is made. Repealed laws from both the time of the Principality of Bulgaria and the socialist period are examined. A comparative legal analysis of the taxation of transactions in company shares is carried out, including in the USA, the United Kingdom, the Netherlands, Switzerland, Luxembourg and Malta. De lege ferenda proposals are also made to improve national legislation in the area of taxation of share transactions.
3. In the part with the consequences under the Corporate Income Tax Act (CITA), an analysis is made of the basic principles in the accounting legislation concerning the exact period in which the accounting income from transactions with company shares must be recognised (i.e., the taxable event for corporate tax). Examples from practice are given to distinguish the legal significance of various points such as the conclusion of the transaction, the creation of the right to receive the consideration, the receipt of the consideration itself, the possibility of receiving consideration in the future if certain conditions occur, etc. The rules for determining the taxable event for the withholding tax with respect to the income of foreign legal entities from transactions with company shares and stocks in Bulgarian companies are also analysed in detail.
4. In the part with the consequences under the Value Added Tax Act (VATA) a number of peculiarities under the VAT Act related to transactions with company shares and stocks are examined - for example the obligation to register under the VAT Act and the concept of "main activity" within the meaning of Art.96, paragraph 3 OF THE VAT ACT. Also analysed are the peculiarities of the rules for calculating the tax base in transactions with company shares, the right to tax credit in transactions with company shares and the rules for calculating the right to partial tax credit.
5. In the part dealing with the consequences under the the Local Taxes and Fees Act ("LTFA"), (i.e., gift tax), the question whether the gratuitous receipt of company shares gives rise to an obligation to declare and pay gift tax is analyzed. Different opinions in practice are examined and specific arguments are given as to why the gratuitous receipt of company shares should be subject to gift tax.
6. In the final part, de lege ferenda proposals are made. The main proposal is to introduce what is known in the foreign literature as a participation

exemption regime, i.e. a qualified participation exemption - a set of rules or criteria under which income or gains from transactions in company shares are not taxed. The remaining proposals are rather aimed at improving or clarifying the current tax legislation in this area. These include the proposal to introduce a quantitative criterion for distinguishing a trade in the ITA; to introduce rules on tax loss carry-forwards and certain anti-abuse measures in the ITA; to align the definition of 'financial instruments' which are not taxable; to clarify certain terms.

4. Evaluation of scientific and applied contributions

The overall analysis of the dissertation work provides grounds to highlight the following contributions of scientific and applied nature:

Firstly, a comprehensive and in-depth analysis of the main tax law consequences of transactions with company shares is made.

Second, the relevant provisions of the Tax Legislation, including the case law of the Constitutional Court, and the Tax Code - the relevant national tax law, which defines the concept of "tax" through the prism of Bulgarian national law - are identified and analysed.

Thirdly, a comparative legal analysis of the taxation of transactions with company shares in other countries has been carried out and on this basis de lege ferenda proposals for improvement of the national legislation in the field of taxation of transactions with company shares have been derived.

Fourthly, the implications under the Corporate Income Tax Act ("CITA") of basic principles in accounting law on the precise period in which accounting income from transactions in shares and company shares should be recognised are set out. The dissertation research represents a necessary theoretical and practical addition to tax law doctrine and practice.

Fifth, the de lege ferenda proposal to introduce the so-called participation exemption regime in the foreign literature, i.e. exemption from taxation for qualified participation, is justified.

5. Evaluation of the dissertation publications

The dissertant has submitted a total of nine publications on the topic of the thesis, including eight independent publications in various journals, and one co-authored publication with the status of a monograph. The publications present fully and faithfully the essential elements of the content of the scientific work. The legal requirements are fully met by the publications presented.

6. Critical comments, recommendations and questions

I have no substantive recommendations or questions for the dissertation, only one comment. It concerns the terminology in the introduction and the analysis of the basic concepts in tax law. It concerns the analysis of national tax law in deriving the concept of tax. I think it is more accurate to speak of 'positive tax law' rather than 'objective tax law', as the dissertation has done. Of course, this remark is of a terminological nature and does not in the slightest degree diminish the scientific and scientific-applied significance of the work under consideration.

7. Conclusion

The presented dissertation on "Tax Law Implications of Transactions with Company Shares" by Türker Metin Mollahasan is an independently developed research on an actual and significant problem for the theory and practice. The work has the necessary scientific level, containing clearly expressed results and scientific and applied contributions. The study is a necessary and justified scientific addition to tax law theory and practice. All this **justifies me to give my positive assessment of the work and to vote positively with conviction for the award of the degree of Doctor of Science in Administrative Law and Administrative Process to Türker Metin Mollahasan.**

07.08.2024

Sofia

.....

Assoc. Prof. Dr. Svetla Kaneva